

**Overzicht lokale plannen van aanpak
versterking**

11 februari 2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Uitgangspunten lokale uitwerking	5
3	Kwantitatief overzicht lokale plannen	8
4	Knelpunten	10

1 Inleiding

Overzicht lokale plannen van aanpak

De afgepaste ~~opstelling~~ is door de zeven gemeenten¹ die betrokken zijn bij de versterkingsopgave, gewerkt aan een lokaal plan van aanpak voor de versterking per gemeente. Deze plannen zijn een lokale uitwerking van het door de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) opgestelde plan van aanpak Mijnraadadvies, zoals gepresenteerd op 22 november 2018 en de bestuurlijke afspraken over de aanpak van de versterkingsopgave van 2 juli en 20 september 2018.

Doel is te komen tot een herstart van de versterkingsopgave en in het bijzonder het opname- en beoordelingsprogramma.

Nu de lokale plannen van aanpak als uitwerking gereed zijn, is er behoefte aan overzicht met als doel de geconstateerde knelpunten (wat betreft capaciteit en werkwijze) in beeld te brengen en van een oplossing te voorzien. Hiervoor is een escalatieproces afgesproken, bestaande uit drie stappen²:

1. Gemeenten brengen de opgetelde vraag naar opname en beoordelingen op basis van de lokale plannen van aanpak voor de versterking in beeld en vragen NCG de benodigde capaciteit voor het uitvoeren van deze opnames en beoordelingen in beeld te brengen. De eventuele knelpunten ten aanzien van capaciteit en werkwijze worden geïnventariseerd;
2. De knelpunten worden besproken met vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten, provincie Groningen, ministeries van EZK en BZK in een ambtelijk escalatie-overleg. Vertegenwoordigers van SodM en TCMG worden als adviseurs gevraagd aan te sluiten;
3. De uitkomsten worden voorgelegd aan het bestuurlijk overleg onder leiding van de minister van EZK.

Voorliggende notitie geeft vorm aan de eerste stap in dit proces en doet dat op de volgende wijze. Allereest wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de manier waarop de gemeenten de lokale uitwerking hebben vormgegeven en welke afwegingen daarbij zijn gemaakt. In hoofdstuk 3 wordt in kwantitatieve zin een overzicht van deze uitwerkingen gegeven; hoeveel woningen worden voorgedragen voor opname en beoordeling en wat is de planning? Op basis van deze optelling is door NCG de capaciteit voor opname en beoordeling (benodigd en beschikbaar) inzichtelijk gemaakt. Hoofdstuk 4 gaat in op de geconstateerde knelpunten ten aanzien van de capaciteit. Ook worden de overige knelpunten die worden ervaren of voorzien in het daadwerkelijk tot uitvoering brengen van de lokale plannen van aanpak in dit hoofdstuk benoemd.

Daarmee biedt de notitie de basis voor het ambtelijk en vervolgens bestuurlijk escalatieoverleg met als doel de geconstateerde knelpunten van een concrete oplossing te voorzien.

¹ Gemeenten Het Hogeland, Appingedam, Loppersum, Delfzijl, Midden-Groningen, Groningen en Oldambt.

² Dit proces is mede gebaseerd op de brief van NCG aan de minister van EZK van 28 januari 2019 (aanpak knelpunten in de uitvoering van de versterkingsopgave in Groningen)

2 Uitgangspunten lokale uitwerking

2.1 Werking Hazard en Risk Assessment

Na het advies van de Mijnraad in de zomer 2018 heeft de NCG opdracht gekregen een concrete lijst op te stellen van te versterken adressen. Deze lijst moest worden samengesteld op basis van de Hazard and Risk Assessment (HRA). Duidelijk werd dat dit een methode is om panden te prioriteren wat betreft potentiële risico's. Het is geen methode die iets zegt over de daadwerkelijke veiligheid van individuele woningen. Daarvoor moeten de woningen opgenomen en vervolgens beoordeeld worden. Op 20 september 2018 is dan ook tussen regio en Rijk afgesproken dat de uitkomsten van de HRA-methode alleen gebruikt kunnen worden om de opnames te prioriteren en te plannen. Op basis van het resultaat van de opname en beoordeling moet worden vastgesteld of er versterkt moet worden, en zo ja in welke mate en met welke maatregelen.

2.2 HRA en benodigde aanpassingen

In het Mijnraadadvies van 2 juli 2018 wordt geadviseerd de gebouwen met een licht verhoogd risicoprofiel op basis van de HRA aan te houden als afbakening van de opgave. In de uitwerking is een verrijking (noodverband) toegepast op basis van de uitkomsten van de HRA.

Het HRA-model maakt een inschatting van het aantal panden boven het Groningen-gasveld dat niet voldoet aan de veiligheidsnorm als gevolg van de gaswinning. Het is een probabilistische (op basis van kansberekening) prioriterings-systematiek om de meest kwetsbare gebouwen in beeld te krijgen.

De HRA is geschikt om panden op volgorde van verwacht risico te zetten. Daarbij is rekening gehouden met de volgende aandachtspunten:

- De modellen worden nog doorontwikkeld, en de gebruikte databases zijn nog niet gevuld tot een benodigd kwaliteitsniveau;
- HRA is geen toetsingsinstrument voor individuele panden, want aan technische en juridische voorwaarden die daarvoor nodig zijn wordt nog niet voldaan.

In de eerste lijst met adressen die uit de HRA methode volgen, zaten nog inconsistenties en onjuistheden. Deze zijn zoveel mogelijk gecorrigeerd door gebruik te maken van lokale kennis en voortschrijdend inzicht.

Op basis van hiervan is de lijst met adressen op basis van de HRA methodiek aangevuld en op 12 december 2018 vastgeklikt. Deze lijst is door de gemeenten gebruikt als uitgangspunt.

De HRA-analyse wordt jaarlijks gevuld met de meest recente informatie en opnieuw uitgevoerd. Dit kan tot gevolg hebben dat adressen aan de lijst worden toegevoegd. Een pand kan echter alleen van de lijst worden verwijderd wanneer door opname en beoordeling aangetoond is dat het aan de veiligheidsnorm voldoet of, in het geval van noodzakelijke versterking, deze is uitgevoerd en afgerond.

2.3 Uitgangspunten bij de uitwerking lokale plannen

Verder zijn op hoofdlijnen de volgende uitgangspunten toegepast bij het maken van de lokale plannen³:

- Veiligheid, navolgbaarheid en uitlegbaarheid staan bovenaan bij de versterkingsopgave;

³ Zie plan van aanpak Mijnraadadvies, zoals gepresenteerd op 22 november 2018

- Ingezet wordt op het versnellen van opname, beoordeling en uitvoering;
- De veiligheidsnorm 10^{-5} is leidend;
- Om snelheid te maken is het van belang dat de panden met een verwacht hoog risicoprofiel met voorrang worden opgenomen en beoordeeld en dat de batches 1.467+ en 1.588 op korte termijn in uitvoering gaan;
- Hierbij is van belang dat de panden waarvan het risicoprofiel het hoogst is, die waarschijnlijk niet voldoen aan 10^{-5} , eerst aan de beurt zijn, gevolgd door de panden die naar verwachting in tijd het langst onveilig zijn. Tenslotte volgen de overige panden uit de groep met een licht verhoogd risicoprofiel;
- Bestaande batches en het programma Eigen Initiatief kunnen worden uitgevoerd op basis van de liggende versterkingsadviezen, met uitzondering van batch 1.581. De eigenaren uit deze batch kunnen kiezen voor een herbeoordeling, dan wel afzien van versterking;
- Het Rijk wordt wettelijk verantwoordelijk voor de te behalen veiligheid door de versterkingsaanpak. Alle kosten die worden gemaakt vanuit veiligheidsperspectief of op basis van bestuurlijke afspraken, worden vergoed door het Rijk;
- Tot het moment dat per onderwerp nieuwe afspraken zijn gemaakt, blijven eerdere afspraken uit het Meerjarenprogramma 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen' (MJP) van kracht.

2.4 Specifieke uitgangspunten gemeenten

De gemeenten hebben in het verlengde en in aanvulling hierop uitgangspunten gehanteerd die zij vanuit hun gemeentelijke verantwoordelijkheid noodzakelijk hebben geacht voor een uitvoerbare, navolgbare en uittegbare aanpak. Los van specifieke omstandigheden is de algemene gemeentelijke lijn:

- De gemeenten houden zorgen over het toepassen van het HRA-model. De methode is in ontwikkeling en kent vele onduidelijkheden. Bij het ontbreken van een werkbaar alternatief wordt ingestemd met een herstart van opname en beoordeling van woningen op basis van dit model. De praktijk zal moeten uitwijzen of het model werkt;
- Daarnaast worden alle woningen met een licht verhoogd risico (P90) ingepland waarbij er vanuit wordt gegaan dat de hiervoor benodigde middelen/capaciteit beschikbaar zijn. Waar dit vanuit een gebiedsbenadering nodig is, wordt de opname en beoordeling van deze woningen gecombineerd met de opname en beoordeling van woningen met het hoogste risicoprofiel. Waar in de betreffende gebieden woningen resterend met een normaal risicoprofiel worden deze toegevoegd als dit vanuit een gebiedsgerichte aanpak noodzakelijk is of vanuit sociaal en maatschappelijk oogpunt onvermijdelijk is;
- In alle gevallen geldt dat waar begonnen is of wordt met opname dit altijd gevolgd wordt door een beoordeling, oplevering van een versterkingsadvies en uitvoering van eventueel noodzakelijke maatregelen. Dit geldt ook met terugwerkende kracht en betekent dat ook woningen die in een lopend inspectieprogramma zijn opgenomen en waar nog geen afspraak geldt (1581 en inspecties daarna eind 2017 en begin 2018) zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen via een beoordeling van de verrichte inspectie;
- Mensen die zich onveilig voelen moeten voor opname en beoordeling in aanmerking komen; hiervoor moet geld en capaciteit beschikbaar zijn.

Dit leidt tot de volgende algemene prioritering:

- De P50-woningen worden met voorrang in het programma opgenomen;
- De P90-woningen worden volgtijdelijk ingepland voor opname en beoordeling. Daar waar een gebiedsbenadering nodig wordt geacht worden de woningen naar voren gehaald in de prioritering;

- Alle woningen die in eerdere inspectieprogramma's zijn opgenomen en waar nog geen uitvoeringsafspraken geldt, worden van een beoordeling voorzien waarbij de volgorde van de lopende programma's uitgangspunt is (1581 gevolgd door inspectierondes eind 2017 en begin 2018). Daar waar een gebiedsbenadering nodig wordt geacht worden deze woningen opgenomen in de planning voor dat gebied.;
- Woningen met een normaal risicoprofiel maar noodzakelijk voor een gebiedsgerichte aanpak worden (met mate en bij uitzondering) toegevoegd aan het programma;
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de fase van beoordelen en opname enerzijds en uitvoering anderzijds. Opnames en beoordeling worden grotendeels op basis van risico's geprioriteerd. De uitvoering zal waar dit naar het oordeel van gemeente en inwoners nodig is, gebiedsgericht worden opgepakt waarbij naast het versterkingsadvies ook andere argumenten worden gewogen bij het maken van een uitvoeringsplan.

3 Kwantitatief overzicht lokale plannen

3.1 De vraag

Iedere gemeente heeft een overzicht gemaakt van de woningen die voor opname en/of beoordeling in aanmerking moeten komen. Daarbij is voor 2019 een gedetailleerde planning gemaakt. Op basis daarvan is inzicht gegeven in de aantallen per gemeente per (risico-)categorie en de planning in kwartalen. Vervolgens is er een samengesteld overzicht gemaakt voor de regio als geheel volgens dezelfde indeling. Dit overzicht is als afzonderlijke bijlage bij deze notitie opgenomen.

Let wel dat het overzicht per (risico-)categorie en de planning een kwantitatieve vertaling is van de ook kwalitatieve uitgangspunten in hoofdstuk 2. Deze kwantitatieve en kwalitatieve uitgangspunten horen noodzakelijkerwijs bij elkaar om samenhangende, efficiënte en uitvoerbare plannen te krijgen die gedragen kunnen worden door inwoners en uitlegbaar zijn aan inwoners.

3.2 Het aanbod en nadere specificatie capaciteit

Op basis van dit overzicht is door de gemeenten aan NCG gevraagd om te bepalen welke capaciteit voor opname en beoordeling nodig is om deze vraag in termen van aantallen en planning uit te voeren. Daarbij is gevraagd inzichtelijk te maken of deze capaciteit beschikbaar (te maken) is.

De bouwuitvoeringscapaciteit kan pas zinvol worden bepaald op het moment dat de uitkomsten van de fase van opname en beoordelen beschikbaar zijn in een geaccepteerd versterkingsadvies met concrete versterkingsmaatregelen. Verwacht wordt dat deze inschatting van de benodigde bouwuitvoeringscapaciteit in het tweede kwartaal van 2019 verder kan worden verhelderd. De marktpartijen moeten evenwel nu al wel door NCG worden voorbereid op een significante versterkingsoperatie omdat de uitvoering van de eerste batches volgens afspraak plaats gaat vinden. Er moet gezorgd worden voor continuïteit naar de bouwende partijen om maximale snelheid te kunnen behalen, ook verderop in het jaar.

Aan de NCG is gevraagd de beschikbare capaciteit voor opname en beoordelen als volgt in beeld te brengen:

1. Breng de capaciteit in beeld die nodig is om het in het overzicht opgenomen aantal opnames en beoordelingen conform de voorgestelde planning uit te kunnen voeren.
2. Breng de beschikbare capaciteit in beeld conform de bestaande werkwijze zoals deze was afgesproken in het MJP voor de lopende inspectie- & engineeringprogramma's (batches 1467+, 1588, 1581 en inspecties eind 2017/begin 2018)
3. Breng de beschikbare capaciteit in beeld rekening houdende met de verwachte effecten van de mogelijkheden tot versnelling die op dit moment worden onderzocht.
4. Maak bij de mogelijkheden tot versnelling inzichtelijk of en zo ja welke effecten deze hebben op de door de gemeenten gewenste volgorde en planning. Welke voorstellen tot versnelling hebben betrekking op de interne organisatie van de capaciteit en zijn uitsluitend faciliterend? Welke voorstellen hebben effect in het gebied wat betreft planning, volgorde en communicatie met inwoners?
5. Ga bij het in beeld brengen van de beschikbare capaciteit niet alleen uit van de gecontracteerde capaciteit maar van de kwalitatief vergelijkbare capaciteit die binnen nu en een half jaar beschikbaar te maken is.

4 Knelpunten

In dit hoofdstuk komen de geconstateerde knelpunten aan bod. Hierbij wordt allereerst ingegaan op het knelpunt ten aanzien van het verschil tussen de benodigde capaciteit (blijkend uit de optelling en planning van de gemeentelijke plannen) en de beschikbare of beschikbaar te maken capaciteit voor opname en beoordeling.

Vervolgens worden overige knelpunten genoemd die uit ervaringen inmiddels zijn gebleken dan wel worden voorzien in de versterkingsaanpak.

4.1 Knelpunt capaciteit

De analyse van de NCG op de door de gemeenten gestelde vraag leidt tot de tabellen in bijlage 1.

4.2 Nu bekende knelpunten

Alle knelpunten worden van een eerste analyse voorzien die betrekking heeft op de volgende onderdelen:

- Betreft het een knelpunt in de fase van opnemen en beoordelen of de fase van uitvoering?
- Is het urgent of minder urgent? Met andere woorden; is het een showstopper voor de betreffende fase en wat zijn de risico's als een oplossing uitblijft?
- Wat is een mogelijke oplossingsrichting?
- Wie zijn nodig voor een oplossing?

Samenvattend en op basis van de huidige inzichten lijken de meest knellende punten om per onmiddellijk tot uitvoering te komen de volgende te zijn:

- De kosten voor de benodigde capaciteit voor het uitvoeren van;
 1. de opnames en beoordelingen in 2019 en daarna zoals opgenomen in de gemeentelijke plannen van aanpak,
 2. en de uitvoering van de daarop volgende versterkingsadviezen met versterkingsmaatregelen,
 moeten in het geheel en op voorhand door het Rijk worden toegezegd en gedekt.
- De betrokken organisaties moeten worden bevoorschot en bemenst en ruimte krijgen om het proces en de uitvoering te begeleiden en verder voor te bereiden. Voor de zomer van 2019 moet de werving van benodigde personeel zijn gestart en bij voorkeur afgerond.
- Er moet helderheid komen over de verantwoordelijkheden en bevoegdheden, op zijn minst door een voorlopige en tijdelijke besturing.
- Marktpartijen moeten daadwerkelijk aangesloten raken op de voorgenomen stappen in de uitvoering door opdrachten en planning naadloos aan te laten sluiten.

Bijlage 1.

Opname (adressen)	Q1			Q2			Q3			Q4			2019			Totaal	
	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico		
Appingedam	269	279	36	3				165			485		272	444	521	1237	
Delfzijl	194		8	238	62			753		484			916	815	8	1739	
Groningen													0	0	0	0	
Het Hogeland	113	1	13										113	1	13	127	
Loppersum	133	17	12	1	241	15	1	70			37		135	365	27	527	
Midden- Groningen	139	148	15	21	57	85	2	427	37	1		87	163	632	224	1019	
Oldambt				3	9			34	74			29	55	3	72	129	204
Totaal	848	445	84	266	369	100	3	1415	37	485	37	572	1602	2329	922	4853	

Beoordeling (adressen)	Q1			Q2			Q3			Q4			2019			Totaal
	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	Verhoogd risico	Licht verhoogd risico	Normaal risico	
Appingedam	187	499	11	107			52				165		346	664	11	1021
Delfzijl	257			8	106	206	238	564			782		503	1452	206	2161
Groningen	26	1		25									51	1	0	52
Het Hogeland	37	2	284	113	1	45		33					150	36	329	515
Loppersum	74	93	164	137	72	31	1	258	187	1	266	175	213	689	557	1459
Midden- Groningen	58	2	1	44	102		6	47	29	30	83	113	138	234	143	515
Oldambt							3	9			34	74	3	43	74	120
Totaal	639	597	460	434	281	282	300	911	216	31	1330	362	1404	3119	1320	5843